

Postbus 8 3300 AA Dordrecht

De heer drs. L.W. Verhoef
Kersengard 13
3962 JR Wijk bij Duurstede

Bezoekadres
Spuiboulevard 300
3311 GR Dordrecht

Telefoon (078)6398257
Fax (078)6396743
E-mail se@benw.dordrecht.nl
Website www.dordrecht.nl

Behandeld door A. Smit
Onderwerp jaarrekening 2001
Bijlage(n) 1

Datum 19 september 2002
Ons kenmerk GB/2002/2481

Geachte heer Verhoef,

Op 19 juli 2002 heeft u een brief over de jaarrekening 2001 aan de gemeenteraad van Dordrecht gezonden.

De reactie van ons college aan de gemeenteraad op uw brief treft u bijgaand aan.

Hoogachtend,

BURGEMEESTER en WETHOUDERS van DORDRECHT
de secretaris de burgemeester

Ed Leeflang:

Verre begint bij Dordt
Hier leeft de wal
en daar is overal
Altijd ogen tekort

Aan de gemeenteraad

Onderwerp: regelgeving gemeentelijke verslaglegging

Inleiding

Per brief van 19 juli 2002 heeft de heer drs. L.W. Verhoef, registeraccountant woonachtig in Wijk bij Duurstede zich tot uw raad gewend over de jaarrekening 2001 van de gemeente Dordrecht. D.d. 7 maart 2002 schreef de heer Verhoef al een vergelijkbare brief aan uw raad naar aanleiding van de jaarrekening 2000.

Om onjuiste beeldvorming te voorkomen, die mogelijk naar aanleiding van de brieven van de heer Verhoef zou kunnen ontstaan, geven wij door middel van deze notitie aan uw raad een eerste reactie waarbij wij ingaan op:

- de juistheid en betrouwbaarheid van jaarrekeningen van de gemeente Dordrecht;
- de huidige regelgeving mbt verslaglegging door gemeenten en toepassing daarvan door de gemeente Dordrecht;
- toekomstige ontwikkelingen mbt genoemde regelgeving en voorbereiding binnen de gemeente Dordrecht daarop.

Wij geven uw raad in overweging om deze notitie te bespreken in de vergadering van de commissie Bestuur en Middelen op 1 oktober a.s..

Inhoud brief van de heer Verhoef

Voor de volledige inhoud van het betoog van de heer Verhoef verwijzen wij kortheidshalve naar zijn brieven die wij als bijlage 1 en 2 hebben bijgevoegd. Samengevat is de heer Verhoef van mening dat:

- a. de batige saldi over het jaar 2000 en 2001 van de gemeente Dordrecht hoger zijn dan de saldi zoals die in het jaarverslagen annex jaarrekeningen 2000 en 2001 zijn gepresenteerd;
- b. jaarrekeningen van de gemeente Dordrecht niet voldoen aan de wettelijke eisen die worden gesteld;
- c. op basis van zijn bewering over onjuiste rekeningresultaten ook andere, eerdere en waarschijnlijk toekomstige begrotings- en verantwoordingsdocumenten 'hoogst onbetrouwbaar' zijn en het voor uw raad 'onverantwoord is om op basis van deze stukken te besturen en daarover verantwoording af te leggen'.

Algemene reactie College op zienswijzen de heer Verhoef

Het gebaar van betrokkenheid dat de heer Verhoef toont, stelt ons College op zichzelf op prijs. Inhoudelijk delen wij de conclusies van de heer Verhoef echter niet. Met haast lasterlijke beelden van een malverserend Dordts gemeentebestuur die de heer Verhoef in zijn brieven oproept, voelen wij ons op geen enkele wijze aangesproken. De heer Verhoef richt zich via gelijkkluidende brieven en media ook tot diverse andere gemeente- en provinciebesturen. Wij kunnen als College in de brieven van de heer Verhoef geen enkele uitnodiging zien om tot nader constructief inhoudelijk overleg met hem over te gaan. Wij zien om die reden ook geen aanleiding tot nadere inhoudelijke reactie in zijn richting. Uiteraard hebben wij de heer Verhoef wel over de ontvangst van zijn brieven bericht, hem over de voorgestelde procedurele afhandeling geïnformeerd en een kopie van deze notitie bijgevoegd.

1. Jaarrekeningen gemeente Dordrecht juist en betrouwbaar

De juistheid en betrouwbaarheid van alle jaarrekeningen van de gemeente Dordrecht staat voor ons College niet ter discussie. Dit mag ook worden afgeleid uit het feit dat tot op heden alle jaarverslagen annex jaarrekeningen zijn voorzien van goedkeurende

accountantsverklaringen (zie hiervoor alle jaarverslagen annex jaarrekeningen). Met goedkeuring verklaart de accountant op de eerste plaats dat de jaarrekening 'een getrouw beeld geeft van de financiële positie en van de baten en lasten'. Daarmee staat de juistheid en betrouwbaarheid van de hoogte en samenstelling van rekeningoverschotten/tekorten als ook de gepresenteerde vermogenspositie (balans) vast. Verder vermeldt de accountant in zijn verklaring expliciet dat jaarrekeningen 'in overeenstemming zijn met de grondslagen voor financiële verslaggeving volgens het Besluit comptabiliteitsvoorschriften 1995'. Het Besluit comptabiliteitsvoorschriften 1995 (CV95) geeft de inrichtingseisen waaraan de begroting, meerjarenraming, het jaarverslag en de jaarrekening, van provincies en gemeenten dienen te voldoen. Uit de accountantsverklaring mag dus ook worden geconcludeerd dat de jaarrekening voldoet aan de wettelijke eisen die aan de inrichting en opmaak worden gesteld.

Overigens heeft onze externe accountant naar aanleiding van de brieven van de heer Verhoef van 7 maart 2002 over de jaarrekening 2000 en van 19 maart 2002 over de jaarrekening 2001 een onderzoek ingesteld naar de kritiekpunten. De resultaten zijn ons per brief van 2 september j.l. gepresenteerd. Deze brief is bijgevoegd als bijlage 3. In samenvattende zin geeft de accountant hierin aan dat hij de conclusies van de heer Verhoef niet deelt. Korthedshalve verwijzen wij naar de brief van de accountant. Naast de accountantsverklaringen oefenen Gedeputeerde Staten op grond van de Gemeentewet financieel toezicht uit op alle gemeenten. Op grond hiervan worden alle begrotings- en verantwoordingsdocumenten van de gemeente Dordrecht ter beoordeling toegezonden aan Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland. Ook van de provinciaal toezichthouder i.c. het College van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland heeft ons College nooit op welke wijze dan ook berichten ontvangen die aanleiding geven om de juistheid en betrouwbaarheid van inhoud of inrichting van begrotings- en/of verantwoordingsstukken van onze gemeente in twijfel te trekken.

2. Comptabiliteitsregels in ontwikkeling

Sinds begin jaren '80 is een ontwikkeling gaande waarbij stapsgewijs de comptabiliteitsvoorschriften voor gemeenten en provincies worden aangepast richting de verslagleggingsvoorschriften zoals die gelden voor het bedrijfsleven i.c. titel 9 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek (BW2). De belangrijkste reden die aan deze ontwikkeling ten grondslag ligt, is de behoefte aan een meer bedrijfsmatige manier van werken bij provincies en gemeenten waarvan de wijze van verslaglegging een belangrijke component is. Deze ontwikkeling is bij gemeenten concreet vorm gegeven o.a. in 1985 door de afschaffing van het kasstelsel en invoering van het stelsel van baten en lasten. Een overstap waarvan de invoering overigens nu pas ook door en voor de rijksoverheid zelf wordt voorbereid. De tendens werd binnen gemeenten verder versterkt door het zogenaamde BBI-traject en de nieuwe Gemeentewet eind jaren '80 – halverwege jaren '90. De wetgever heeft echter in regelgeving tot op heden altijd duidelijk rekening gehouden met het feit dat overheden principieel anders zijn dan bedrijven. Het zondermeer van toepassing verklaren van BW2 op verslaggeving door overheden heeft ook daarom niet plaatsgevonden. Op dit moment geldt dan ook nog steeds specifieke regelgeving voor de verslaggeving door gemeenten en provincies. Zoals gezegd ligt de huidige regelgeving vast in het Besluit comptabiliteitsvoorschriften 1995. Het Besluit comptabiliteitsvoorschriften 1995 zal worden vervangen door een nieuw Besluit comptabiliteitsvoorschriften 2004. Gemeenten benadrukken (via de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG)) dat de eigenheid van de gemeentelijke huishouding hierbij tot haar recht moet komen. De huidige comptabiliteitsvoorschriften (CV95) laten op dit punt nog veel ruimte voor interpretatie. Deze interpretatieruimte is de aanleiding geweest voor de wetgever de comptabiliteitsvoorschriften weer door te lichten. Uit deze doorlichting zijn een aantal veranderingen ten opzicht van de CV 95 voort gekomen, die zullen worden verwerkt in het nieuwe Besluit comptabiliteitsvoorschriften.

3. Ruimte voor interpretatie van regelgeving

Aldus blijkt in de huidige comptabiliteitsvoorschriften ruimte aanwezig te zijn voor interpretatie. Hierdoor bestaan verschillende visies op de wijze waarop het resultaat wordt gepresenteerd. De heer Verhoef zijn kritiek is hier grotendeels op gericht. De heer Verhoef redeneert strikt volgens de verslagleggingsregelgeving uit het BW2 en komt zo tot een keuze voor de zogeheten "all-inclusive" presentatie van lasten en baten. De accountant gaat hier in zijn reactie van 2 september jl. dieper op in. Net als veel andere gemeenten opteert Dordrecht tot op heden voor een weergave van het resultaat volgens de 'netto-methode'. Het resultaat wordt bepaald als saldo op de exploitatie van lasten en baten uit de zgn. 'gewone bedrijfsuitoefening'. Een eventueel voordelig resultaat is vrij te bestemmen, een eventueel nadelig resultaat wordt verrekend met de algemene reserve. Buitengewone baten en lasten worden volgens de netto-methode niet in het exploitatie-resultaat tot uitdrukking gebracht vanwege het veelal incidentele karakter en het grillige beeld dat dit in de jaarlijkse exploitatieresultaten zou opleveren. Van wezenlijk belang is bij de netto-methode wel dat buitengewone lasten en baten altijd met expliciete besluitvorming van de raad worden verwerkt. Een voorbeeld hiervan betreft de opbrengsten uit de verkoop EZH-aandelen in 2000 die tussentijds aan de gemeentelijke reserves werden toegevoegd.

Wel bereiden wij ons op de invoering van het nieuwe Besluit comptabiliteitsvoorschriften voor en hebben wij als stap in deze richting in het stadsjaarverslag annex jaarrekening 2001 (blz. 18 in deel 2 de productenrekening) alle toevoegingen en onttrekkingen aan reserves op stadsniveau -naast het netto-resultaat- apart zichtbaar gemaakt.

4. Conclusies

1. de juistheid en betrouwbaarheid van de begrotings- en verantwoordingsdocumenten van de gemeente Dordrecht staat ons inziens niet ter discussie. Genoemde documenten voldoen eveneens aan de wettelijke eisen die aan de inrichting en opmaak worden gesteld. Eén en ander blijkt ook uit de beoordeling door de externe accountant en mag worden afgeleid uit het toezicht zoals dat wordt uitgeoefend door het College van Gedeputeerde Staten.
2. voorbereiding van aanpassingen in de verslaglegging die naar verwachting met ingang van het begrotingsjaar 2004 zullen voortvloeien uit de invoering van het nieuwe Besluit comptabiliteitsvoorschriften zijn reeds gestart. E.e.a past in de ontwikkeling gericht op een bedrijfsmatige manier van werken waaraan binnen onze gemeente al gedurende lange tijd concreet invulling wordt gegeven.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS van DORDRECHT,
de secretaris

de burgemeester

H.W.M. Wesseling

R.J.G. Bandell